

Algemeen	
Onderwerp	Last onder dwangsom om schoolverzuim te voorkomen/te stoppen
Verspreiden	Nee
Contactpersoon	Annelies van de Kolk
Eenheid	Jeugd en Gezin
E-mail	a.vandekolk@rblgv.nl
Kenmerk	19.0011641
Datum	3 september 2020

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	Het DB adviseren de bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang (die tevens inhoudt de bevoegdheid tot het opleggen van een LOD) uit te oefenen conform de Gemeenschappelijke Regeling (art. 7 lid 4 onder b) ten behoeve van handhaving van de Leerplichtwet 1969.
Voorstel 2.	Het DB voorstellen in het Mandaatbesluit Regio Gooi en Vechtstreek mandaten op te nemen om de besluitvorming tijdens een handhavingstraject waarbij een LOD wordt ingezet uit te laten voeren door een leerplichtambtenaar c.q. teammanager RBL.
Voorstel 3.	Het DB verzoeken de procedure hoe gebruik te maken van de bevoegdheid tot het opleggen van een LOD als beleidsregel vast te stellen conform artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht en op de gebruikelijke wijze bekend te maken.

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
27-10-20	Ambtelijk overleg sociaal domein	Adviseren	Geen bezwaar
Klik hier als u een datum wilt invoeren.	Portefeuillehoudersoverleg	Adviseren	
12-11-20	Directie-overleg	Vaststellen	Akkoord
15-9-20	Financieel overleg	Adviseren	Geen bezwaar
	Dagelijks bestuur	Vaststellen	

Toelichting

Beknopte toelichting

Behalve strafrechtelijke handhaving van de Leerplichtwet 1969 bestaat er ook de mogelijkheid om schoolverzuim te stoppen/te voorkomen via last onder dwangsom (LOD). LOD is een aanvulling op de huidige routes, met een grote preventieve waarde. LOD wordt vooraf aangekondigd, waardoor ouder(s)/jongere de kans hebben om de overtreding niet te maken of zeer spoedig te stoppen. LOD is geregeld in de GR van de Regio en voor de praktische uitvoering is een mandaatbesluit nodig van het DB plus een beleidsregel waarin de werkwijze over de toepassing van de LOD wordt vastgelegd en is het van belang dat de inzet van een LOD gedragen wordt door alle portefeuillehouders.

De gemeentelijke uitvoeringsdiensten hebben geen rol in de uitvoering van LOD.

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Memo Last Onder Dwangsom om schoolverzuim te voorkomen/te stoppen Kenmerk 19.0010529

Last onder dwangsom om schoolverzuim te voorkomen/te stoppen

Aan	Portefeuille houders Sociaal Domein
Van	Annelies van de Kolk, teammanager RBL
Datum	3 september 2020
Kenmerk	19.0010529

Aanleiding

LOD is een handhavinginstrument dat een bestuursorgaan tot zijn beschikking heeft en dat de Regio wenst in te zetten ter voorkoming van schoolverzuim.

Op dit momenteel kan het RBL alleen curatief sanctioneren, ook als vooraf bekend is dat het verzuim plaats gaat vinden of gaande is. Denk daarbij aan afgewezen aanvragen voor wereldreizen of ouders die hun kind thuishouden zonder geldige reden. LOD heeft niet als doel een boete op te leggen, maar juist om door middel van een duidelijke waarschuwing met aangekondigde financiële consequentie schoolverzuim te voorkomen of spoedig te stoppen. De verwachting is dat LOD bij complexe casussen een doorbraak kan bewerkstellingen en langdurig verzuim voorkomen.

Last onder dwangsom (LOD)

Voordeel van LOD is dat het zowel een preventieve- als curatieve werking heeft. LOD kan worden ingezet bij elke vorm van ongeoorloofd schoolverzuim.

Voor het opleggen van een LOD biedt artikel 125 van de Gemeentewet de wettelijke basis.

LOD kan worden ingezet ter voorkoming van het overtreden van de Leerplichtwet 1969 en het verkleinen van de kans op recidive. LOD kan worden opgelegd aan ouder(s) en jongeren vanaf 12 jaar.

Doel inzet LOD

De Leerplichtwet 1969 kent twee soorten verzuim: absoluut- en relatief verzuim.

Relatief is onder te verdelen in signaal/zorgelijk verzuim, luxe verzuim en onterechte ziekmeldingen.

Absoluut verzuim:

De ouder(s) heeft de jongere niet ingeschreven op een school- c.q. onderwijsinstelling.

De reden van dit absoluut verzuim kan verschillende oorzaken hebben:

- De jongere komt in aanmerking voor vrijstelling 5a (medische gronden) van de Leerplichtwet 1969. LOD wordt dan niet ingezet.
- Ouders doen onterecht aanspraak op vrijstelling 5b (levensbeschouwelijke gronden) van de Leerplichtwet 1969. Daarbij kan bij twijfel over de rechtmatigheid van de kennisgeving de zaak worden voorgelegd aan de kantonrechter. Als er een bindende uitspraak is van de rechtbank of er was geen reden tot twijfel over de afwijzing van het RBL, zal LOD ertoe bijdragen ouder(s) aan te sporen om binnen een vooraf gestelde termijn hun kind(eren) alsnog in te schrijven op een school c.q. onderwijsinstelling.
- Het kan voorkomen dat (een) kind(eren) onderwijs geniet op een school in het buitenland zonder dat daarvoor vrijstelling is verleend als bedoeld in artikel 5c van de Leerplichtwet 1969. Hierbij is het opleggen van een LOD zeer efficiënt. De ouder wordt gedwongen om een kennisgeving te doen met de juiste documentatie.
- Als een ouder weigert zijn kind(eren) in te schrijven bij een andere school als de huidige school aan de verwijdering procedure heeft voldaan, dan kan het opleggen van een LOD de ouder stimuleren om deze stap alsnog te zetten.
- Als de jongere niet aan de gedoogvoorwaarden voldoet, dan is de ouder verantwoordelijk. De gedoogbeschikking wordt ingetrokken en is sprake van absoluut schoolverzuim. Het opleggen van een LOD stimuleert de ouder om alsnog de jongere in te schrijven op een school c.q.

onderwijsinstelling. In preventieve zin kan het voornemen tot LOD de jongere en de ouders stimuleren de gemaakte gedoogafspraken na te komen.

Relatief verzuim:

- Signaal/zorg verzuim (16 uur in vier schoolweken); de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim) geeft aan dat het aanbieden van (jeugd)hulpverlening prevaleert boven een strafrechtelijke aanpak. Echter bij weigering c.q. traineren van hulpverlening en voortzetting van schoolverzuim is er voorkeur voor het inzetten van een strafrechtelijk proces-verbaal om de noodzakelijke hulpverlening alsnog te realiseren. Het opleggen van een LOD is in deze situatie niet geoorloofd.
- Te laat komen (12 keer in 6 maanden) is een vorm van ongeoorloofd schoolverzuim dat goed en vroegtijdig gesanctioneerd moet worden via een Halt verwijzing. Bij recidive is het een afweging waard of een strafrechtelijk proces-verbaal of het opleggen van een LOD een juist middel is.
- Van een onterechte ziekmelding is sprake als de ouder(s) de leerling ziek meldt, terwijl daarvoor geen medische noodzaak is. De jeugdarts wordt dan conform M@zl ingeschakeld en kan constateren wat de daadwerkelijke reden is van veelvuldig ziekte verzuim. Zo kan een jeugdarts de school adviseren om het ziekteverzuim alsnog als ongeoorloofd te beschouwen en te melden bij het RBL. Als de ouder(s) en/of leerling weigeren mee te werken aan het onderzoek van de jeugdarts, kan de school het ziekteverzuim als twijfelachtig beschouwen en melden bij het RBL. Een LOD kan worden opgelegd om te voorkomen dat de ouder(s) dit blijven voortzetten.
- Bij ongeoorloofd schoolverzuim zonder goede reden kan een LOD worden opgelegd. Ieder uur dat de leerling niet aanwezig is, kan dan gesanctioneerd worden met een bedrag. Dit heeft een direct effect voor de leerling/ouder(s), omdat de procedure van een strafrechtelijk proces-verbaal enige weken tot maanden kan duren.
- Het opleggen van een LOD is zeer effectief voor luxe verzuim. Dat is schoolverzuim vanwege vakantie/feesten/familiebezoek buiten de reguliere schoolvakanties zonder toestemming van de school of leerplichtambtenaar. Een LOD kan worden opgelegd ter voorkoming van schoolverzuim als een aanvraag extra verlof door het RBL is afgewezen of ter voorkoming van recidive na het opmaken van proces-verbaal luxe verzuim.

Doel LOD

LOD heeft tot doel het stoppen en voorkomen van schoolverzuim te bespoedigen. De verwachting is dat de aankondiging van een LOD al het gewenste effect heeft voor (andere) potentiële overtreders. Er zullen weinig situaties zijn dat de LOD volledig tot uitvoering komt (innen van een boete) en juist kan stoppen na de schriftelijke aanzegging.

De uitvoering van LOD zal één jaar gemonitord worden en geëvalueerd of de doelen behaald worden en de kosten en baten nog in verhouding zijn (zie ook financiële consequenties).

Mandatering en gemeenschappelijke regeling

De bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang ter handhaving van de regels uit de Leerplichtwet 1969 is opgenomen in artikel 7 lid 4 onder b van de GR. Deze bevoegdheid houdt tevens in de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom. Het voorstel is om in de toelichting van de GR aan te geven dat een last onder dwangsom kan worden opgelegd door de Regio, omdat aan de Regio de bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang is gedelegeerd.

In het Mandaatbesluit van de Regio dienen mandaten te worden opgenomen ten behoeve van de functionaris die met de handhaving van de regels uit de Leerplichtwet 1969 is belast (leerplichtambtenaar, teammanager RBL) in het interne Mandaatbesluit Regio Gooi en Vechtstreek voor alle te nemen besluiten gedurende een handhavingstraject waarbij een LOD wordt opgelegd en eventueel tot invordering van een dwangsom wordt overgegaan om onnodig schoolverzuim/schooluitval te voorkomen.

Procedure LOD

Hieronder zijn de stappen opgenomen die gevolgd moeten worden bij het hanteren van het instrument LOD. Tussentijds kan altijd worden besloten om de LOD in te trekken of te wijzigen, of af te zien van de invordering. Aangezien deze procedure de werkwijze betreft hoe van de bevoegdheid tot het opleggen van een LOD gebruik wordt gemaakt, zal deze werkwijze als beleidsregel volgens de artikelen 4:81 van de Awb vastgesteld en bekendgemaakt dienen te worden.

1.	Informerend gesprek met ouder(s) en/of leerling voorafgaand aan het daadwerkelijk handhaven.
2.	Het constateren van de overtreding dan wel het vaststellen van de reële dreiging van de nieuwe overtreding door de leerplichtambtenaar.
3.	Beoordeling of de LOD bij de geconstateerde overtreding/dreiging het meest geëigende middel is of dat bijvoorbeeld eerst de school aan zet is bij ongeoorloofd schoolverzuim of te laat komen, of dat er sprake is van achterliggende problematiek.
4.	Het verzenden van een voornemen tot het opleggen van LOD eventueel in combinatie met een uitnodiging voor verhoor van de ouder(s) en/of leerling.
5.	Het horen van de ouder(s) en/of leerling. Dit is voorgeschreven in artikel 4:8 eerste lid Awb, aan de hand van een concept dwangsombesluit. Indien ouder(s) en/of leerling op een behoorlijke wijze in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken, maar niet verschijnen, dan kan het besluit alsnog worden verstuurd.
6.	Indien noodzakelijk: versturen (aangetekend) van de LOD (beschikking met bezwaarmogelijkheid). De teammanager van het RBL schrijft namens de Regio, hierin de ouder(s) en/of leerling aan en sommeert hem de overtreding (binnen de eventuele begunstigingstermijn) te beëindigen (absoluut- en relatief schoolverzuim) of te voorkomen dat de overtreding zal gaan plaatsvinden (aanvraag extra verlof, b.v. wereldreis) of te herhalen (na een proces-verbaal luxe verzuim).
7.	Zodra de overtreding na de inwerkingtreding van de LOD en het verstrijken van de begunstigingstermijn voortduurt of wordt geconstateerd, wordt de LOD van rechtswege verbeurd. De overtreding moet blijken uit het leerplichtregistratiesysteem (absoluut verzuim) of uit melding van de school/controle van de leerplichtambtenaar (relatief (luxe) verzuim).
8.	De teammanager RBL laat per brief aan de betrokkene weten dat na het inwerkingtreden van het dwangsombesluit de daarin vermelde overtreding is geconstateerd. Daarbij wordt het tot die datum verbeurde bedrag vermeld.
9.	De teammanager RBL laat per brief aan de betrokkene(n) weten dat tot invordering zal worden overgegaan als het maximum bedrag is bereikt of eerder indien de overtreding is geëindigd (bedrag per tijdseenheid).
10.	Na afloop van de hiervoor genoemde betalingstermijn en alvorens aan te manen tot betaling van de verbeurde dwangsom beslist de teammanager RBL vervolgens bij beschikking over de invordering (art. 5.37 lid 1 Awb + bezwaarmogelijkheden). Daarin is gemotiveerd dat de LOD is overtreden en dat daarvoor een bepaalde geldschuld is ontstaan. Ook wordt vermeld dat tot invordering zal worden overgegaan omdat het bedrag niet binnen de gestelde termijn is voldaan en er geen bijzondere omstandigheden zijn om van invordering af te zien.
11.	Wanneer niet of niet tijdig is betaald, stuurt de Regio een tweede aanmaning.

12.	<p>Als na de aanmaning nog niet wordt betaald, wordt het verschuldigde bedrag bij dwangbevel ingevorderd. Dat dwangbevel is een officiële kennisgeving waarin de verplichting tot betaling van de dwangsom is vastgelegd. Dat dwangbevel wordt bij deurwaardersexploot aan de wanbetaler betekend (art 4: 123 Awb). De deurwaarder wikkelt verder de hele executie van het dwangbevel af.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ouder(s) en/of leerling kunnen opkomen (protesteren) tegen dit dwangbevel overeenkomstig de artikelen 438 en 438a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. • Het executiegeschil schorst de tenuitvoerlegging. • De teammanager RBL dient tweemaal het bewijs te leveren dat sprake is van een overtreding. • De bevoegdheid tot invordering van de verbeurde dwangsom verjaart door verloop van een jaar na de dag waarop zij is verbeurd (art. 5:35 Awb).
13.	<p>Zodra het maximum bedrag van het dwangsbesluit is verbeurd en de overtreding voortduurt of gegronde vrees bestaat voor herhaling van de overtreding, kan er een hogere/passender dwangsom worden opgelegd of een ander handhavingsmiddel worden toegepast. Want ook als de dwangsom geheel verbeurd is, dient de overtreder nog steeds de Leerplichtwet 1969 na te komen.</p>

Hoogte van de boetes

Soort verzuim	Per dag/uur	Maximum
Absoluut verzuim	€ 75,- per dag	€ 15.000,-
Relatief verzuim leerling	€ 10,- per uur	€ 1.000,-
Relatief verzuim ouder(s)/onterechte ziekmelding	€ 75,- per dag/€ 15,- per uur	€ 10.000,-
Luxe verzuim	€ 500,- per dag	€ 25.000,-

Zienswijze/bezwaar tegen LOD

De ouder(s) en/of leerling kunnen hun zienswijze geven, nadat zij het voornemen hebben ontvangen voor het opleggen van een LOD. De beoordeling van de zienswijze is aan de teammanager RBL en die kan daarop besluiten af te zien van het toepassen van de LOD, de LOD op te leggen, of gedeeltelijk uit te voeren. Indien er een bezwaar wordt ingediend door de overtreder tegen het (gedeeltelijk) opleggen van de LOD, zal eerst beoordeeld worden in hoeverre aan dit bezwaar kan worden tegemoet gekomen. Wanneer informeel overleg niets oplevert, zal het bezwaar worden behandeld. De afhandeling van dit bezwaar is geborgd bij de interne commissie afhandeling bezwaarschriften Regio Gooi en Vechtstreek.

Uitvoering van LOD door Regio Gooi en Vechtstreek

Als bezwaar tegen LOD is afgewezen en de overtreding van de Leerplichtwet 1969 is vastgesteld, stuurt de teammanager RBL een aangetekende brief aan de ouder(s) en/of leerling waarin de invordering van de dwangsom wordt aangekondigd. In deze brief staat wat de hoogte is van het bedrag dat gevorderd gaat worden.

Een kopie van deze brief wordt gezonden aan de financiële administratie van de Regio, die zorg draagt voor het innen van de dwangsom. Als er binnen het gesteld termijn geen betaling is gedaan, dan stuurt de financiële administratie een aanmaning. Dit gaat per aangetekende post.

Blijft betaling wederom uit, dan geeft de financiële administratie de opdracht terug aan de teammanager RBL. De teammanager RBL zal in samenspraak met een juridisch adviseur van de Regio een deurwaarder de opdracht geven om een exploot tot betaling uit te voeren.

Vertrek uit de regio

In het verleden is gebleken dat bij het inzetten van een dwangmiddel ouder(s) er ook wel voor kiezen om uit de regio te vertrekken.

- Vertrekken de ouder(s) en/of leerling naar het buitenland, dan wordt LOD als niet verder uitvoerbaar beschouwd.
- Vertrekken de ouder(s) en/of leerling naar een woonplaats buiten de regio, dan blijft de procedure van invordering doorlopen (overtreding heeft plaatsgevonden).

Financiële consequenties

Het toepassen van LOD leidt tijdelijk tot meer personele capaciteit (leerplichtambtenaren, juristen, financiële medewerkers) om LOD procesmatig te ontwikkelen. Als de LOD procedure in gang wordt gezet, dan wordt opmaken van een proces-verbaal (huidige procedure) vervangen door het opstellen en verzenden van een aankondigingsbrief over LOD. Bij die casussen waar uitvoering moet worden gegeven aan LOD, zal de te ontvangen dwangsom de extra personele inzet compenseren en de eventuele kosten van een deurwaarder worden verhaald op de overtreden. Het doel is om kostenneutraal de LOD uit te voeren binnen de begroting. De verwachting is dat de baten boven de lasten uit zullen. Wanneer blijkt dat de baten van de dwangsommen hoger liggen dan de lasten, dan zullen deze terugvloeien naar de gemeente waarde jongere woonachtig is.

De financiële effecten van LOD zullen na één jaar geëvalueerd worden.

Gevraagde beslissingen

1. Het DB te adviseren de bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang (die tevens inhoudt de bevoegdheid tot het opleggen van een LOD) uit te oefenen conform de Gemeenschappelijke Regeling (art. 7, lid 4 onder b) ten behoeve van handhaving van de Leerplichtwet 1969.
2. Het DB verzoeken de procedure hoe gebruik te maken van de bevoegdheid tot het opleggen van een LOD als beleidsregel vast te stellen conform artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht en op de gebruikelijke wijze bekend te maken.
3. Het DB voorstellen in het Mandaatbesluit Regio Gooi en Vechtstreek mandaten op te nemen om de besluitvorming tijdens een handhavingstraject waarbij een LOD wordt ingezet uit te laten voeren door een leerplichtambtenaar c.q. teammanager RBL.